

[Poul Hartling.]

rigtigt, og jeg har ikke savnet en stærkere partipolitisk strømning i Nordisk Råd og nærmest følt det ubehageligt, når der undertiden var tilløb til det.

Danmark er et nordisk og et europæisk land. Danmark har indtaget sin plads som medlem i det europæiske fællesskab. Jeg slår fast, at vi er ikke derved kommet længere væk fra de andre nordiske lande; tværtimod er alle landene i Norden rykket tættere sammen. Venstre hilser dette med den største tilfredshed, og vi vil fortsat gøre en indsats for at fremme det nordiske folkelige samarbejde og det nordiske samarbejde, som det udfolder sig i Nordisk Råd.

Niels Helveg Petersen: De beretninger, vi her diskuterer, omhandler en periode, hvor de nordiske lande først forhandlede om en nordisk toldunion, Nordek, med de tiltag, der var knyttet dertil, og senere forhandlede med fællesmarkedet med det resultat, at de fik en forskellig tilknytning. Finland har her for nylig undertegnet sin aftale med fællesmarkedet, og dermed er endnu en brik faldet på plads.

Det er naturligt på basis af disse beretninger med et lille tilbageblik. Hvad var der egentlig sket i nordisk politik, hvis Nordek var blevet til virkelighed? Hvis forhandlingerne om Nordek ikke var brudt sammen på grund af særlige forhold i Finland. Hvordan havde situationen været i dag for Danmark, hvordan havde den været for Norge, for nu at tage de lande, som mest direkte ville være blevet påvirket? Jeg tror, der er meget forskellige vurderinger af det spørgsmål. Nogle har klart den opfattelse — og der er tale om meget erfarne iagttagere, hvis ord jeg da må lægge vægt på — at dannelsen af Nordek ville have udelukket dansk medlemskab af fællesmarkedet. Andre har over for mig givet udtryk for det synspunkt, at det måske snarest ville have lettet dansk-norsk medlemskab, fordi man dermed havde forhandlet på basis af en større sikkerhed og forankring i det nordiske. Det er meget svært at tage stilling til et sådant spørgsmål, det er ikke noget, man nogen sinde i den forstand kan tage stilling til, man må prøve at anlægge en vurdering. Personlig har jeg dannet mig den opfattelse, at de erhvervspolitiske, de økonomiske og de poli-

tiske kræfter, som arbejdede for dansk tilslutning til EF, ville have været så stærke, at de ville være slået igennem, ganske uanset hvilken form man havde valgt for det nordiske samarbejde, og at fordelene ved at have fået Nordek netop ville have været den, at man kunne have forhandlet på basis af en stærkere koordinering af nordiske synspunkter og dermed have fået et mere udramatisk forløb af begivenhederne i forbindelse med EF-medlemskab.

Det rejser et andet spørgsmål. Kunne forløbet have været anderledes? Stiller man det spørgsmål, er der en begivenhed i Danmark, som står stærkt i forgrunden. Kunne forløbet være blevet anderledes, hvis vi i Danmark havde besluttet at stemme for Norge? Hvorfor traf man den beslutning, som fik vidtgående nordiske følger? Efter min mening savnede den beslutning logik, og den har ikke for mig fået mere logik, efter at jeg har studeret, hvad den tidligere statsminister, J. O. Krag, som jo måtte være en hovedmand i dette valg, skriver om beslutningen i sin dagbog.

En beslutning om, at Danmark skulle stemme sidst, ville kun være logisk, hvis man drog konsekvensen og sagde: hvis det bliver et nej i Norge, så vil vi ikke anbefale et ja i Danmark. Men den konklusion drog man ikke, og derfor savner beslutningen logik. Desværre havde beslutningen skadelige virkninger. Man valgte med den procedure, man fulgte, en løsning, der gjorde det så svært som muligt for Danmark og Norge at nå frem til den samme markedspolitiske løsning, og det tror jeg var en uklog beslutning.

Det nærmeste, jeg kan komme til en forklaring på, hvorfor man valgte den fremgangsmåde, er, at man i den danske regering åbenbart lagde til grund, at nordmændene under alle omstændigheder ville blive medlemmer af fællesmarkedet, at den norske regering ville være i stand til at sikre et ja, og at man derfor ikke mente det nødvendigt at tage noget slagsmål på hjemmefronten for at opnå noget, som man alligevel kunne opnå.

Jeg siger ikke hermed, at udfaldet i Norge ville være blevet et andet, hvis Danmark havde stemt først og havde stemt ja, men resultatet kunne være blevet anderledes. Der er ikke så få i Norge, som har den op-